

Amatörradio i Ukraina

Motståndskraft, ungdomar och kommunikation i krigstid

Amatörradio är en viktig resurs i kriskommunikation, men vad kan vi lära oss av länder som är i krig? SH7RWO, Tommy Lindström från SK7RN Ölands Radioamatörer, arbetar för tillfället som byggnadsingenjör för FN i Ukraina och har träffat Leonid (UT3UTX), Vitalii (UT0UI) och andra i styrelsen för det nybildade *Ukrainian Amateur Radio Operators, UARO*, (uaro.org.ua)

AV // SH7RWO, TOMMY LINDSTRÖM & SM0DMY GÖRAN UVNER. FOTON: KONSTIANTYN LISOVSKYI

UT3UTX Leonid (t v) och UT0UI Vitalii på väg till fronten.

Vi hade flera frågor till UARO, och trots att de är nystartade, så har de många aktiviteter de vill göra, men också många behov för att kunna utveckla amatörradio i Ukraina. Här hoppas vi att SSA och distrikten kan bidra på olika sätt?

Leonid UT3UTX är ordförande för UARO och berättar att intresset för amatörradio var på nedåtgående bland ungdomarna i Ukraina före kriget. Ungdomsklubbar stängdes och nyrekryteringen var låg, både på grund av ekonomiska faktorer och internets genomslag.

Före den fullskaliga invasionen var *Ukrainian Amateur Radio League* (UARL) den huvudsakliga organisationen. Med tiden blev den dock mindre relevant, delvis på grund av en åldrande medlemsbas. *Ukrainian Contest Club* (UCC), som representerar Ukraina inom radiosport, upplevs idag som mer modern och organiserad.

Intresset ökar bland ungdomarna

Ukrainska ungdomar får lära sig mäta med en VNA.

Ukraina har mycket välutvecklade mobilnät och mobilt internet, även i avlägsna områden. Men under långvariga strömavbrott efter robot- och drönarattacker försvinner kommunikationen ofta. I sådana situationer upptäcker många unga radion som alternativ. De börjar använda bärbara VHF-stationer för att hålla kontakt med vänner och familj, och för vissa blir det första steget in i amatörradio.

Regelverket i Ukraina är dessutom relativt tolerant mot mindre överträdelser, så länge man inte stör viktiga tjänster. Därför kommer en del unga in i hobbyn via mer informella vägar. I Kyiv finns det till exempel några repeatrar på olicensierade frekvenser som hjälper nybörjare att komma igång.

Rekordbygge av "stealth" antenner för armén

– Nyligen öppnade vi en klubb vid Institutet för telekommunikationssystem vid *Sikorsky National University*, berättar Leonid. – Där får studenter både teoretiska och praktiska kunskaper, från antennkonstruktion till radioreglemente. I december satte några studenter, ukrainskt rekord i att tillverka koaxiala "flower pot"-antenner för Ukrainas armé. 320 antenner tillverkade man på en enda dag, ett rekord som uppmärksammades i TV.

Några av klubbens ungdomar bygger antenner.

Här mottar man diplom efter att ha byggt ett rekordstort antal flower pot-antenner för armén

Flower pot antenn är benämningen på en slags "stealth" antenn, som t ex kan döljas bland växter, och därmed är speciellt lämplig för militära ändamål. Googla så hittar du många beskrivningar av flower pot antenner.

– Framöver vill vi stödja fler skol- och universitetsklubbar, arbeta för att modernisera radioreglerna i linje med internationell praxis och ta bort föråldrade begränsningar, fortsätter Leonid. – Vi planerar också expeditioner, tävlingar och field days, samt att utveckla program som POTA och WWFF i Ukraina.

Specialsignal till minne av Tjernobylolyckan

I april är det 40 år sedan olyckan i kärnkraftverket i Tjernobyl. För att minnas den ämnar man vara i luften med specialsigheten EN40CNP mellan den 18 och 30 april på alla band och moder. Detta äger alltså rum innan denna tidning når sina läsare, men vi kommer att lägga ut informationen på olika sociala media, så förhoppningsvis har du redan sett informationen och kanske fått ett QSO med våra vänner.

Enda sättet att kommunicera för många

Rent juridiskt finns inga större begränsningar utöver gällande regler. Men efter invasionens början valde många att lämna etern frivilligt. Vissa var rädda för att radiosignaler skulle kunna dra till sig fiendens uppmärksamhet, andra ville undvika att störa militär kommunikation. Många förlorade också sina stationer på grund av ockupation eller flytt. Nu börjar aktiviteten gradvis återhämta sig, vilket märks i internationella tävlingar.

På 80-metersbandet har aktiviteten aldrig upphört, särskilt inte i ragchew-näten på 3603–3613 kHz. För

SH7RWO Tommy i en bunker någonstans i Ukraina.

vissa äldre i avlägsna områden är detta fortfarande den enda möjligheten att kommunicera. Leonid berättar att han själv hade kontakt med en operatör i ockuperat område som var glad att höra ukrainska i etern och bad om nyheter eftersom han saknade internet.

Stor tillgång för försvaret

Man kan ju inte låta bli att fråga hur stor roll som amatörradion spelar i totalförsvaret.

– Ja det gör den absolut, säger Leonid bestämt. Många radioamatörer anslöt sig till de väpnade styrkorna i början av invasionen, inklusive jag själv. Andra bidrar som volontärer genom att bygga antenner, donera utrustning eller ge teknisk rådgivning. Vissa arbetar inom försvarsindustrin.

– I början av invasionen hjälpte radioamatörer till att organisera kommunikation för territorialförsvarens enheter med improviserade lösningar, och det fungerade. Amatörradio visade sig vara både flexibel och robust i kris.

Klubbstation högt på önskelistan

Att fred står allra högst på önskelistan bland våra vänner i Ukraina råder det knappast någon tvekan om. Men om man frågar vad man har för materiella önskemål svarar Leonid snabbt:

– Först och främst behöver vi fler människor som vill engagera sig och ta ansvar. Det är ideellt arbete utan ersättning, förutom kanske några extra grå hårstrån. Vi har inte ens ett

eget kontor ännu, allt sker online.

– Vi vill bygga en egen klubblokal med en basstation, och kunna förse skolor och ungdomsklubbar med modern amatörradioutrustning, särskilt transceivrar. Många använder fortfarande hemmabyggt rörutrustning som är 30–40 år gammal. Vi planerar också att utveckla ett nätverk av VHF-repeatrar i Kyiv och andra städer, men kostnaderna är höga.

Tack Sverige!

Leonid vill gärna passa på att tacka svenska och internationella vänner för stödet Sverige ger Ukraina, såväl moraliskt som materiellt. Men det finns också andra enkla och väldigt betydelsefulla sätt att hjälpa säger han.

– Om du hör en ukrainsk station¹, stanna upp och säg några vänliga ord utöver signalrapporten. Att delta i aktiviteter och stödja specialsigheten kopplade till Ukraina betyder också mycket. □

Du kan bidra!

Har du en äldre radio, transceiver, instrument mm, som du inte använder, så blir vännerna i Ukraina väldigt glada om du kan skänka det till dem. Vill du veta mera om hur du kan donera sådan utrustning? Hör i så fall av dig till: ukraina@sk7rn.se, så berättar vi hur du kan gå till väga. www.operation-change.org är en volontärorganisation med depåer i Sollentuna och Nybro, varifrån man kör hjälptransporter från Sverige till Ukraina månatligen.

¹Fotnot 1: Vill du vara säker på att det är en ukrainsk radioamatör du tar kontakt med, så är det bra att känna till att deras callsigns börjar med prefixen UR, US, UT, UU, UV, UZ, UW, UX samt EM, EN och EO.